

Dosarul nr. 3r-90/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (judecător V. Ciumac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători Vl. Clima, A. Malîi și E. Palanciuc)

DECIZIE

08 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursul depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Națională a Moldovei și BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, persoane terțe Oxana Gîrleanu, Victor Stepanișin și Maria Stepanișin, cu privire la anularea actului administrativ,

împotriva încheierii din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 09 februarie 2017, Banca Națională a Moldovei și BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare au depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, intervenienți accesorii Oxana Gîrleanu, Victor Stepanișin și Maria Stepanișin, cu privire la anularea deciziei Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 23 septembrie 2016, cauza nr. 442/16 (f.d. 3-8, vol. I).

Prin hotărârea din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost admisă cererea de chemare în judecată înaintată de Banca Națională a Moldovei și BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare. S-a anulat ca ilegală decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 23 septembrie 2016, cauza nr. 442/16 (f.d. 64-76, vol. II).

La 01 iulie 2019, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și

asigurarea egalității a depus, prin intermediul oficiului poștal, motivarea apelului împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d. 81-82; 84, vol. II).

Prin încheierea din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost declarat inadmisibil apelul depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d. 102-104, vol. II).

La 24 ianuarie 2020, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a depus, prin intermediul oficiului poștal, recurs împotriva încheierii din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând anularea acesteia, repunerea în termenul de depunere a apelului împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, și restituirea cauzei Curții de Apel Chișinău, la etapa soluționării chestiunii privind acceptarea spre examinare a apelului (f.d. 113; 121, vol. II).

În motivarea recursului, recurentul Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a susținut că la 09 februarie 2018, a expediat în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, prin intermediul oficiului poștal, o cerere privind întocmirea hotărârii integrale și o cerere de apel nemotivată, ambele fiind recepționate la 14 februarie 2018, încadrându-se astfel în termenul de declarare a apelului prevăzut de art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Aici, recurentul a indicat că a anexat la cererea de recurs copiile cererii privind întocmirea hotărârii integrale și cererii de apel nemotivate, precum și copiile avizelor de primire ale acestora.

Recurentul a invocat că la 16 noiembrie 2018, a adresat repetat o cerere privind întocmirea hotărârii integrale, recepționând hotărârea integrală abia la data de 12 aprilie 2019.

Recurentul a declarat că la 01 iulie 2019, a expediat în adresa Curții de Apel Chișinău motivarea apelului împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, însă la 08 iulie 2019, instanța de apel i-a comunicat că în conformitate cu art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, apelul a fost expediat primei instanțe.

Astfel, recurenta consideră că în condițiile în care instanța de apel s-a condus de prevederile Codului de procedură civilă, aceasta urma să-i acorde un termen pentru lichidarea neajunsurilor, și anume pentru depunerea cererii de apel motivate.

La 06 aprilie 2020, intimata Banca Națională a Moldovei a prezentat referință la recursul depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, solicitând respingerea acestuia (f.d. 135; 134, vol. II).

Intimata BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare nu a prezentat referință la recursul depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, deși i-a fost expediată o copie a acestui recurs, însă scrisoarea s-a returnat cu mențiunea „plecat” (f.d. 129-130, vol. II).

Persoanele terțe Oxana Gîrleanu, Victor Stepanișin și Maria Stepanișin nu și-au valorificat dreptul de a prezenta referință la recursul depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, deși după cum rezultă

din avizele de primire anexate la materialele cauzei, au recepționat copia acestui recurs (f.d. 131-133, vol. II).

Art. 242 din Codul administrativ prevede că recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Din materialele cauzei, și anume din avizul de primire nr. DS2035944433AS, rezultă că încheierea din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău i-a fost notificată recurentului Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității la data de 13 ianuarie 2020 (f.d. 109, vol. II).

Astfel, completul relevă că în raport cu recurentul Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, termenul de depunere a recursului împotriva încheierii din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a expirat la data de 28 ianuarie 2020.

Prin urmare, luând în considerare că recurentul Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a depus recurs împotriva încheierii din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău la data de 24 ianuarie 2020, completul conchide că recurentul Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității s-a conformat prevederilor art. 242 din Codul administrativ, depunând recursul în termen.

Studiind materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, de a anula încheierea din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza Curții de Apel Chișinău, în același complet de judecată, pentru examinarea admisibilității apelului depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din următoarele raționamente.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

În speță, completul nu consideră oportun de a cita participanții la proces, deoarece criticele recurentului Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității au fost expuse cu suficientă claritate.

Potrivit art. 243 alin. (3) din Codul administrativ, decizia prin care se soluționează recursul împotriva încheierii judecătorești se motivează în scris.

Art. 243 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ statuează că examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizia de a anula încheierea și de a adopta o nouă încheiere.

Completul reține că la 09 februarie 2017, Banca Națională a Moldovei și BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare au depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, intervenienți accesorii Oxana Gîrleanu, Victor Stepanișin și

Maria Stepanișin, cu privire la anularea deciziei Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 23 septembrie 2016, cauza nr. 442/16 (f.d. 3-8, vol. I).

Prin hotărârea din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost admisă cererea de chemare în judecată înaintată de Banca Națională a Moldovei și BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare. S-a anulat ca ilegală decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 23 septembrie 2016, cauza nr. 442/16 (f.d. 64-76, vol. II).

Completul constată că recurentul Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a anexat la cererea de recurs copia cererii sale de apel nemotivate împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, și copia avizului de primire nr. DS2004265762AS, din care rezultă că această cerere de apel nemotivată a fost expediată la data de 12 februarie 2018 și recepționată de către prima instanță la data de 14 februarie 2018 (f.d. 114; 115, vol. II).

Totodată, completul relevă că din motive neclare, cererea de apel nemotivată împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, pe care apelantul Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, a depus-o la data de 12 februarie 2018, nu a fost anexată la materialele cauzei la etapa corespunzătoare, în vederea efectuării de către prima instanță a acțiunilor prevăzute de art. 367 din Codul de procedură civilă.

Mai mult, completul evidențiază că recurentul Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a anexat la cererea de recurs și copia cererii sale privind întocmirea hotărârii integrale a primei instanțe, precum și copia avizului de primire nr. DS2004265767AS, din care rezultă că această cerere la fel a fost expediată la data de 12 februarie 2018 și recepționată de către prima instanță la data de 14 februarie 2018 (f.d. 116; 117, vol. II).

Însă, din motive neclare, nici această cerere, pe care apelantul Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a depus-o la data de 12 februarie 2018, nu a fost anexată la materialele cauzei la etapa corespunzătoare.

Aici, se impune mențiunea că hotărârea primei instanțe a fost întocmită după ce la 16 noiembrie 2018, apelantul Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității repetat a depus, prin intermediul oficiului poștal, cerere privind întocmirea hotărârii integrale a primei instanțe (f.d. 58; 62, vol. II).

La 01 iulie 2019, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a depus, prin intermediul oficiului poștal, motivarea apelului împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d. 81-82; 84, vol. II).

În context, completul mai observă că dosarul a fost expediat instanței de apel abia la data de 05 iulie 2019, aparent din motiv că prima instanță nu a înregistrat cererea de apel nemotivată împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, pe care apelantul Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, a depus-o încă la data de 12 februarie 2018 (f.d. 80, vol. II).

Iar, prin încheierea din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost declarat inadmisibil apelul depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani (f.d. 102-104, vol. II).

Instanța de apel și-a motivat soluția prin aceea că apelantul Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a încălcat termenul de declarare a apelului prevăzut de art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă și nu a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului.

În succesiunea celor relatate, completul notează că, Codul administrativ a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ soluționează conflictul temporal al legilor de procedură și de organizare judiciară, cât și procedura de examinare și soluționare a cauzelor de contencios administrativ (legea de procedură propriu-zisă). Legiuitorul a optat în cazul respectiv pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări.

Prin excepție, în privința condițiilor de admisibilitate a acțiunilor în contenciosul administrativ (art. 207 alin. (2) din Codul administrativ), înaintate (depuse) până la 01 aprilie 2019, se vor aplica în continuare prevederile în vigoare până la intrarea în vigoare a Codului administrativ. În acest caz, dacă acțiunea este inadmisibilă, instanța de judecată va pronunța o încheiere cu privire la declararea inadmisibilă a acesteia, iar temeiul de inadmisibilitate/admisibilitate va fi apreciat în conformitate cu legea veche.

Mutatis mutandis dispozițiile alin. (3) din art. 258 din Codul administrativ se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Conform art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, completul relevă că termenul de declarare a apelului împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, a expirat la data de 05 martie 2018.

În speță, completul ajunge la concluzia că apelantul Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a depus cererea de apel nemotivată împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, la data de 12 februarie 2018, în termenul prevăzut de art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, adică, în contradicție cu concluzia instanței de apel, a

îndeplinit condiția respectivă a termenului de admisibilitate a apelului.

Drept urmare, completul relevă că instanța de apel neîntemeiat a declarat inadmisibil apelul depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

În această conjunctură, completul notează că dreptul de acces la o instanță în sensul art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale a fost definit în hotărârea Golder împotriva Regatului Unit din 21 februarie 1975, pct. 28-36. Referindu-se la principiile preeminenței dreptului și interzicerii oricărei puteri arbitrare care susțin Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a afirmat că dreptul de acces la o instanță este un element inerent al garanțiilor consacrate de art. 6 (Zubac împotriva Croației din 05 aprilie 2018, pct. 76).

Așadar, dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale impune existența unei căi judiciare efective care să permită revendicarea drepturilor (Běleš și alții împotriva Republicii Cehe din 12 noiembrie 2002, pct. 49).

„Dreptul la instanță”, la fel ca și dreptul de acces, nu are un caracter absolut: drepturile pot da naștere la limitări, dar nu pot restricționa accesul liber al unui subiect într-un mod sau până la un punct astfel încât dreptul să fie afectat în însăși esența sa (Philis împotriva Greciei (nr. 1) din 27 august 1991, pct. 59).

Dreptul de acces la o instanță este afectat în însăși esența sa atunci când reglementarea acestuia încetează să mai servească scopurilor de securitate juridică și bună administrare a justiției și constituie un obstacol care împiedică justițiabilul să solicite soluționarea pe fond a litigiului de către instanța competentă (Zubac împotriva Croației din 05 aprilie 2018, pct. 98).

În speță, completul consideră necesar să menționeze că prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care guvernează termenul de declarare a apelului, servesc scopurilor de securitate juridică și bună administrare a justiției, și nu trebuie să restricționeze accesul liber al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității la instanța de apel, în vederea contestării hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Or, doar îndeplinirea defectuoasă de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a actului de declarare a apelului împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, ar putea condiționa declararea de către instanța de apel a inadmisibilității acestui apel.

Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, de a anula încheierea din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza Curții de Apel Chișinău, în același complet de judecată, pentru examinarea admisibilității apelului depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătoriei

Chișinău, sediul Râșcani.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. c) și (2)-(3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

Se anulează încheierea din 13 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și se restituie cauza Curții de Apel Chișinău, în același complet de judecată, pentru examinarea admisibilității apelului depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării împotriva hotărârii din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Națională a Moldovei și BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, persoane terțe Oxana Gîrleanu, Victor Stepanișin și Maria Stepanișin, cu privire la anularea actului administrativ.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Nina Vascan